

UIT DE HISTORIE VAN KOEDIJK

door J.P. Geus

XXXI - De toneelvereniging 't Rozeknopje.

Onder het motto: *“Elk spant zijn krachten in, volbrengt getrouw zijn taak, De leering zij het doel, 't gevolg is zielsvermaak”*.

In het boekje dat ter gelegenheid van het 120-jarig bestaan van de toneelvereniging De Roos in 1988 werd samengesteld, is slechts met enkele woorden melding gemaakt van het Rozeknopje, welke toneelvereniging volgens dat boekje slechts enkele jaren zou hebben bestaan. Daar 't Rozeknopje in werkelijkheid meer dan 20 jaar heeft bestaan volgt hier wat nadere informatie. In 1879 waren er in Koedijk twee herbergen met een toneelzaal. De één was het nog bestaande Vergulde Paard en de ander stond een eindje noordelijker. Dit laatste pand is enkele jaren geleden, toen het al lang geen herberg meer was, gesloopt en vervangen door nieuwbouw. (Kanaaldijk 189) De exploitant van deze laatste herberg was in 1879 Jan Diepsmeer. Hij was tevens voorzitter van De Roos, waarin ook zijn twee dochters meespeelden. Waarschijnlijk vond Jan Diepsmeer dat zijn collega in het Vergulde Paard te veel door de vereniging bevoordeeld werd. Het was een kwestie van broodnijd met als gevolg dat Jan Diepsmeer met zijn twee dochters De Roos vaarwel zei en een nieuwe toneelvereniging oprichtte met de naam 't Rozeknopje. Van die tijd af had elke kastelein zijn eigen toneelvereniging.

Begrijpelijk was er vanaf het begin een hevige mate van rivaliteit tussen de beide verenigingen. Mede door de keuze van de te spelen stukken trachtte men elkaar de loef af te steken. Jan Diepsmeer overleed in 1886 maar zijn weduwe, Aaltje Bakker, zette het bedrijf voort. Het Vergulde Paard werd geëxploiteerd door Dirk Stam en na zijn overlijden in 1882 door zijn weduwe, Trijntje Groenewoud. In 1889 was de onderlinge strijd zo hoog opgelopen, dat het gemeentebestuur zich genoodzaakt zag om regelend op te treden. Op 13 november van dat jaar werd besloten, dat voortaan niet meer zou worden toegestaan dat de toneelverenigingen gelijktijdig uitvoeringen zouden geven. Men wilde de twee herbergiersters laten loten wie de eerstkomende voorstelling zou mogen geven. Op 17 november werd de trekking verricht door de twee presidenten van de verenigingen. 't Rozeknopje zou nu met Kerstmis 1889 en De Roos met Pasen 1890 een uitvoering mogen geven. In 1893 werd besloten dat de Rederijkerskamers op de tweede paasdag vrij mochten concureren. Op 6 december 1894 kwam het besluit dat de verenigingen met de kermis gelijktijdig mochten spelen en op de andere Christelijke feestdagen bij loting. In later jaren mochten de verenigingen bij toerbeurt met Pasen en Kerstmis optreden. 't Rozeknopje gaf op 10 december 1899 nog een benefiet uitvoering ten bate van “onze Zuid Afrikaansche stambroeders”. (Het was in die tijd, dat Engeland bezig was Transvaal te veroveren.) In de stukken die toen voor het voetlicht werden gebracht werd o.a. gespeeld door de volgende familieleden van de herbergierster: Cornelis Diepsmeer (zoon), G. Diepsmeer (dochter), Pieter Bijhouwer (schoonzoon), Geertje Diepsmeer Fransdr. (kleindochter). Cornelis Diepsmeer was onderwijzer te Amsterdam en Pieter Bijhouwer, die onderwijzer te Koedijk was geweest, was in 1895 ook naar Amsterdam vertrokken. Deze zoon en schoonzoon kwamen voor repetities steeds met de trein uit Amsterdam naar Koedijk. Het is begrijpelijk dat toen weduwe Diepsmeer op 26 december 1900 overleed en de herberg daarna in andere handen overging, zij geen interesse meer hadden om de toneelvereniging nog langer te dienen. Het wegvallen van de beste krachten betekende het einde van 't Rozeknopje. De nog resterende leden werden toen voor het merendeel lid van De Roos. Er werd toen besloten dat de uitvoeringen voortaan om beurten in de beide herbergen gegeven zouden worden.